

Kacsinszki, A. I.

A SZOVJETUNIÓ ÁLLAMI NYILVÁNOS TUDOMÁNYOS-MŰSZAKI KÖNYVTÁRÁNAK BIBLIOGRÁFIAI MUNKÁJA

"A Szovjetunió Állami Nyilvános Tudományos Műszaki Könyvtára, amely a Minisztertanács Állami Tudományos Bizottsága mellett működik, központja a műszaki tudományok és az ipari termelés területén folyó bibliográfiai munkának, tudományos kutató szakintézet a könyvtártudomány és a bibliográfia területén." Ezek a könyvtár alapszabályaiban lefektetett tételek szabják meg egyben a bibliográfia terén folytatandó tevékenységét is. 1958 decemberében a könyvtár hozzászólott, hogy bibliográfiai szolgáltatásainak olyan rendszerét építse ki, amely biztosítja valamennyi érdekelt intézmény tájékoztatását a technika fontosabb területein megjelenő új irodalomról. A könyvtár bibliográfiai szolgáltatást nyújt a népgazdasági tanácsoknak, a Szovjetunió és a szövetséges köztársaságok különböző hatóságainak, az ipari üzemeknek, a felsőoktatási intézményeknek, a tudományos kutató intézeteknek.

Egyik fő kiadványa a Bibliograficeszkij Ukazatel' Tekucszej Otecsesztvennoj Literaturü (Kurrens hazai irodalom bibliográfiája, amit régebben az Állami Tudományos Könyvtár adott ki). A bibliográfia öt sorozatban jelenik meg a főbb műszaki ágazatok szerint: "Gépipar", "Kohászat és fémtechnológia", "Energetika és villamosipar", "Bányászat" és "Építészet és építőipar". Előnye, hogy lehetővé teszi a teljes mértékű igényével öleli fel a hazai irodalmat a megfelelő szakterületről. Felveszi a könyveket, folyóiratcikkeket, tanulmányokat gyűjteményes kötetekből, stb., a könyvek egyes fejezeteit, a disszertációkról készült autoreferátumokat, ésszerűsítési javaslatokat, tapasztalatcsere-anyagot, szerzői tanúsítványokat, szabványokat, normákat, fordításokat, referátumokat és szemléket a külföldi irodalomról stb. Bátran mondhatjuk, hogy egyetlen, a Szovjetunióban megjelenő bibliográfiai kiadvány sem veszi fel vele az anyag teljessége tekintetében a versenyt.

Szakrendje viszonylag eléggé tagolt. A rendszer alapjául a régebben havonta megjelenő Novosztij Tehniczeszknoj Literaturü (Műszaki irodalmi újdonságok) osztályozási rendszere szolgál, amit a tudomány és a technika újabb eredményeinek meg-

felelően jelentősen átdolgoztunk és kiegészítettünk.

1960-ban a kiadvány bizonyos változásokon fog átmenni. A fémtechnológia és ezen belül a hegesztés és az öntés a "Gépipar" sorozatba kerül. Ezzel kapcsolatban a "Kohászat és fémtechnológia" sorozat címe csak "kohászat" lesz. Az utóbb hozott döntés értelmében a "Kohászat"-ba felvesszük a kokszolásra és a dusításra vonatkozó anyagot is, ami eddig nem volt kellőképpen képviselve. Az 1959. évi kiadványok szakbeosztását a szükséges bontásokkal és kiegészítésekkel látjuk majd el.

1960-tól kezdve a kiadványnak havonta kell megjelennie (eleinte negyedévenként, majd 1959 óta kéthavonként jelent meg). Ez az intézkedés jelentősen megjavítja a tájékoztatás operativitását.

Előfizetni lehet mind az egész kiadványra, mind pedig csak az egyes sorozataira. Tervezzük a sorozatokon belül az egyes fejezetek önálló kiadását is. Ez megfelel azoknak az előfizetőknek, akik tájékoztatást kívánnak kapni szakterületük irodalmáról. Pl. a "Gépipar és fémtechnológia" című sorozatban hét ilyen önálló rész-kiadvány lesz, az "Energetika és villamosipar" sorozatban pedig négy. Ezek az ujitások lehetővé teszik, hogy jobban kielégítsük az előfizetők igényeit és ne terheljük őket olyan anyaggal, amely számukra nem elsőrangú jelentőségű.

Az "Építészet és építőipar" című sorozat kiadását, amit eddig az Építészeti Központi Tudományos-műszaki Könyvtárral karöltve végeztünk, 1960-tól kezdve teljesen átengedjük ennek a könyvtárnak. Tervezzük, hogy kiadványunk valamennyi sorozatát mutatókkal látjuk el.

Könyvtárunk másik fontos kiadványa a Tehkart (Műszaki kartoték). Tartalma: címfordítások a főbb külföldi tudományos-műszaki folyóiratokból, amelyek az energetika, villamosipar, érc-, szén- és olajbányászat, gépgyártás, vegyi és könnyűipar területéről könyvtárunkba beérkeznek. 1960-ra azt tervezzük, hogy feldolgozzuk a hajóépítési folyóiratokat is. 1959-ben a kartoték mintegy 480 folyóirat anyagát dolgozta fel, 1960-ban számuk el fogja érni az 530-at. Ezenkívül analitikusan fel fogjuk dolgozni a gyűjteményes köteteket és egyéb, folyamatosan megjelenő kiadványokat is. A kartotékba minden jelentős cikket felveszünk. A legtöbb esetben a címfordításokat annotáció kíséri, minden cédulát tárgyszóval látunk el. Az anyag válogatását, a címfordítást, az annotálást, a kartoték szerkesztését jól képzett, a megfelelő szakokban jártas mérnökök és technikusok végzik. A kiadvány célja az, hogy a szakemberek zömében megismerkedhessenek a külföldi időszaki sajtóval.

A Tehkart anyagát különálló lapokra, katalóguscédulákra nyomják, - egy ivre három cédula kerül. Így tehát a lapokat szét lehet vágni és fel lehet használni a könyvtárakban különböző kartotékok felállításához. Ha viszont nem vágjuk szét a lapokat, a megfelelő folyóiratszámba helyezhetjük vagy az üzem illetve intézmény dolgozóinak egyéni dokumentációjára használhatjuk, de ki is állíthatjuk az üzemi vagy intézeti könyvtár tárlóiban. 1959-ben a kartoték 40 000 címléírást tartalmazott, 1960-ban ezt a számot 60 000-re kívánjuk növelni.

Az időszaki kiadványok mellett a könyvtár téma-bibliográfia sorozatot ad ki V pomoscs vüpolneniju szemiletnego plana (A hétéves terv teljesítéséért), valamint ajánló bibliográfiákat V pomoscs brigodam kommuniszticeszkoje truda (A kommunista-brigádok támogatására) címmel. Az első sorozatba olyan bibliográfiák ke-

rülnek, amelyek a népgazdaság legfontosabb problémáival és az ipari termelés legidősebb kérdéseivel foglalkoznak. 1959-ben 14 ilyen bibliográfia készült. A bibliográfiákba az utóbbi 3-5 évben megjelent hazai és külföldi irodalmat vesszük fel. 1960-ban a sorozatban 15 számnak kell megjelennie.

A kommunista brigádok számára készült sorozatban a tömegszakmák munkásai számára adunk ki egyes technológiai folyamatokat ismertető ajánló bibliográfiákat. 1959/60-ban 20 ilyen bibliográfiának kell megjelennie.

A könyvtár iparvállalatok és más szervezetek kérésére végez irodalomkutatást. Erre a műfajra nagy figyelmet fordítunk, mivel ez az egyes szervezetek konkrét igényeinek kielégítését szolgálja. Az ilyen jegyzékek tárgya rendszeresen szűkkörű kérdés és nagy bibliográfiai kutatást igényel. Összeállításuk során nemcsak a legújabb anyagot használjuk fel, hanem azt a gazdag bibliográfiai anyagot is, aminek összeállítását még az Állami Tudományos Könyvtár kezdte meg. Könyvtárunk időnkint közzéteszi a Katalog vüpolnennüh bibliograficeszkah rabot (Elkészült bibliográfiák katalógusa) című kiadványt, amely tájékoztatást ad az említett irodalomkutatásokról. A katalógust megküldjük üzemeknek és intézményeknek, amelyeknek így módjukban áll kiválogatni és megrendelni a számukra jelentőséggel bíró jegyzékek másolatait. 1959 első tíz hónapja alatt mintegy 350 irodalomkutatást végeztünk és rendelésre kb. 1000 másolatot küldtünk szét. A jövőben a könyvtár ki akarja szélesíteni ilyenirányú szolgáltatásait.

A bibliográfiai osztály dolgozóí Zarubezsnaia tehncseszkaja periodika (Külföldi műszaki időszakai sajtó) című kézikönyv előkészítésén dolgoznak. A munkának 1960-ban be kell fejeződnie. A kiadványba több mint 3000 külföldi műszaki folyóirat címe szerepel referátumokkal.

Jelentős bibliográfiai munkát végeznek a központi tudományos-műszaki könyvtárak, - könyvtárunk fiókjintézetei. Valamennyi fiókjintézet (nyolc ilyen van) ajánló bibliográfiákat és kívánságra téma-bibliográfiákat is készít. Egyes központi tudományos-műszaki könyvtárak anyagot készítenek elő a "Tehkart" számára.

A Szovjetunió Állami Nyilvános Tudományos-műszaki Könyvtára és fiókjintézetei minden erejükkel azon iparkodnak, becsülettel teljesítsék azokat a feladatokat, amelyeket a párt és a kormányzat bizott rájuk a bibliográfia területén. Arra fognak törekedni, hogy kiadványaikat mind tartalmilag, mind formailag tökéletesebbé tegyék, a nyomdai átfutást csökkentésük és így igyekeznek kivenni részüket a nép előtt álló nagy feladatokból.